

## AFGØRELSE

(Varmeforsyning)

# energi

## KLAGENÆVNET

Frederiksborggade 15

1360 København K

Tlf 33 95 57 85

Fax 33 95 57 99

[www.ekn.dk](http://www.ekn.dk)

[ekn@ekn.dk](mailto:ekn@ekn.dk)

**KLAGE FRA** Københavns Kommune over  
**AFGØRELSE FRA** Energitilsynet af 25. november 2002  
**OM** Forrentning af Københavns Kommunes mellemværende med de kommunale el-, bygas- og varmforsyningsvirksomheder

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

**NÆVNETS  
SAMMEN-  
SÆTNING  
I SAGEN**

Nævnshoved, professor, cand.jur. Christen Boye Jacobsen  
Næstformand, professor, dr.polit. Chr. Hjorth-Andersen  
Professor, dr.jur. Jens Fejø  
Professor, dr.scient.adm. Ole Jess Olsen  
Professor, cand.jur. og Ph.D. Bent Ole Gram Mortensen  
Direktør, cand.polyt. H.C. Mortensen  
Direktør, cand.oecon. Niels Jørgen Ravn Sørensen

Sagen er indbragt for Energiklagenævnet ved klage af 20. december 2002 fra advokat Jesper Fabricius, Lett & co, København på vegne af Københavns Kommune. Der klages over Energitilsynets afgørelse af 25. november 2002, hvorved tilsynet fandt, at en rentesats på 7% p.a. for den del af Københavns Kommunes mellemværende med forsyningselskaber, der ikke vedrørte Elforsyningens gæld til kommunen som følge af historiske pensionsforpligtelser, ikke var udtryk for markedsrenten. Energitilsynet var af den opfattelse, at renteniveauet på eksterne lån var væsentligt lavere end den af Københavns Kommune anvendte rentestørrelse.

Det fremgår af sagen, at Københavns Kommune i forbindelse med budgetlægningen for 2003 ved brev af 21. marts 2002 rettede henvendelse til Indenrigs- og Sundhedsministeriet vedrørende kommunens praksis for forrentning af mellemværendet mellem kommunen og de kommunale forsyningsvirksomheder. Af henvendelsen fremgår bl.a. følgende:

"Kommunens samlede rentebærende mellemværende med de kommunale forsyningsvirksomheder udgør primo 2002 ca. 2,6 mia. kr. Heraf forrentes ca. 700 mill. kr. med 3 pct. p.a., mens de resterende ca. 1,9 mia. kr. forrentes med kommunens interne rente. Beslutningen om at ca. 700 mill. kr. forrentes med 3 pct.

p.a. er truffet af Borgerrepræsentationen. De 700 mill. kr. vedrører Elforsyningsvirksomhedens gæld til Københavns Kommune som følge af historiske pensionsforpligtelser.

I henhold til kommunens gældende praksis er den interne rente i budget 2003 foreslået fastsat i forhold til Finansministeriets skøn i januar 2002 for en 30 årig realkreditobligation i 2003 (7,0 pct. p.a.). I regnskabet for 2003 vil den del af mellemværendet med forsyningsvirksomhederne som forrentes med den interne rente blive forrentet med den faktiske rente på en 30 årig realkreditobligation.

Københavns Kommune ønsker Indenrigsministeriets udtalelse om, hvorvidt Borgerrepræsentationen kan beslutte at anvende ovenfor beskrevne rentesatser til forrentningen af mellemværendet i 2003”

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 2 af 38

Af Indenrigs- og Sundhedsministeriets svar af 4. juni 2002 fremgår bl.a. følgende:

”[.....]

Reglerne for forrentning af kommunernes mellemværende med de kommunale forsyningsvirksomheder er fastsat i bekendtgørelse nr. 1176 af 15. december 2000 om kommunernes mellemværender med de kommunale forsyningsvirksomheder.

[.....]

Den del af Københavns Kommunes mellemværende med de kommunale forsyningsvirksomheder, der forrentes med en rente afvigende fra markedsrenten, vedrører Elforsynings gæld til kommunen som følge af historiske pensionsforpligtelser og må derfor anses for at være omfattet af Økonomi- og Erhvervsministeriets regelsæt på dette område. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har derfor d.d. oversendt henvendelsen fra Københavns Kommune til Økonomi- og Erhvervsministeriet.”

Energistyrelsen oversendte derpå henvendelsen til Energitilsynet, der traf den påklagede afgørelse.

### **Den påklagede afgørelse**

Af Energitilsynets afgørelse af 25. november 2002 fremgår bl.a. følgende:

”Det meddeles Københavns Kommune, at Energitilsynet i henhold til § 41 i bekendtgørelse nr. 944 [af 29. oktober 2001] om indtægtsrammer og åbningsbalancer for netvirksomheder og transmissionsvirksomheder m.v. ikke har indvendinger imod, at der i Københavns Energis og KE Transmissions omkostninger til ydelser til afvikling af gæld vedrørende tjenstemandspensionsforpligtelser over for Københavns Kommune

indgår en forrentning af restgælden på tjenestemandsforspligtelserne på 3 pct. p.a. i år 2003,

at Energitilsynet ikke tager stilling til på hvilken måde virksomheder omfattet af bekendtgørelse nr. 944 finansierer deres aktiviteter, men at Energitilsynet med den anvendte maksimale forrentningsprocent på 7 til forrentning af egenkapital i fastsættelsen af foreløbige indtægtsrammer for år 2003 forudsætter en lavere låneomkostning ved fremmedfinansiering,

at Energitilsynet i henhold til varmemforsyningslovens § 20, stk. 1, finder at udlægget primo 2002, som følge af Københavns Kommunes oplysninger i det væsentligste vedrører investeringer i fjernvarmeforsyningsnettet, afvikles som et egentligt finansielt mellemværende på samme vilkår som gældende for eksterne lån til en rente, som i overensstemmelse med Energitilsynets opfattelse af renteniveauet på eksterne lån er væsentligt lavere end den af Københavns Kommune anvendte rentestørrelse på 7 pct. p.a. i kommunens budget for 2003.

[.....]

#### *Begrundelse*

27. Elforsyningsvirksomhed i Københavns Kommune er kommunal/kommunalt ejet forsyningsvirksomhed. Af relevans for sagen omfatter Københavns Kommunes elforsyningsvirksomhed Københavns Energi (netvirksomhed) og KE Transmission A/S (transmissionsvirksomhed). Bygas- og varmemforsyningsvirksomhed er i Københavns Kommune kommunal forsyningsvirksomhed.

#### *Elforsyningsvirksomheden*

28. Energitilsynet har i henhold til [elforsyningsloven] § 70, stk. 2, fastsat og udmeldt korrigerede indtægtsrammer for år 2000 for Københavns Energi og KE Transmission, samt foreløbige indtægtsrammer for virksomhederne for årene 2001, 2002 og 2003.

29. Som led i fastsættelsen af indtægtsrammerne har Energitilsynet tidligere bestemt, at der ved tilsynets udmelding af indtægtsrammer for år 2002 fortsat blev anvendt en foreløbig maksimal forrentningsprocent på 7. Denne maksimale forrentningsprocent er fastholdt i Energitilsynets udmelding af foreløbige indtægtsrammer for år 2003. Forrentningsprocenten anvender Energitilsynet til at fastsætte den forrentning i kr., som de af bekendtgørelse nr. 944 omfattede net- og transmissionsvirksomheder får indregnet i indtægtsrammen afhængig af virksomhedernes soliditet, jf. bekendtgørelsens § 26.

30. I henhold til elforsyningslovens § 70, stk. 1, skal priser for net- og transmissionsvirksomheders ydelser fastsættes i overensstemmelse med de i § 70, stk. 2, nævnte indtægtsrammer. Rammerne fastsættes med henblik på dækning af de i § 69 nævnte

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 3 af 38

omkostninger ved en effektiv drift af virksomheden. § 69 omfatter forrentning af kapital.

31. De nærmere regler for fastsættelse af indtægtsrammer findes i bekendtgørelse nr. 944 af 29. oktober 2001 om indtægtsrammer og åbningsbalancer for netvirksomheder og transmissionsvirksomheder m.v.

32. For så vidt angår den budgetterede forrentning i år 2003 af kommunens mellemværender med elforsyningen, som ikke vedrører tjenestemandspensionsforpligtelserne, er Københavns Energis og KE transmissions indtægtsforhold givet ved de af Energitilsynet udmeldte foreløbige indtægtsrammer for år 2003. Den foreløbige indtægtsramme for år 2003 omfatter en reguleret ramme for driftsomkostninger opgjort i henhold til virksomhedernes reguleringsmæssige regnskab for år 2000, jf. § 21 i bekendtgørelse nr. 944.

33. Finansielle udgifter indgår ikke i denne omkostningsramme. Net- og transmissionsvirksomheder omfattet af bekendtgørelse nr. 944 skal finde dækning for finansielle udgifter indenfor den forrentning i kr., som Energitilsynet har fastsat med udgangspunkt i den ovenfor nævnte maksimale forrentningsprocent.

34. Bestemmelserne om tjenestemandspensionsforpligtelsernes opgørelse og afvikling findes i bekendtgørelsens § 53, stk. 2, og §§ 41 og 42. Af § 53, stk. 2, fremgår, at i virksomheder, herunder virksomheder som drives som led i den kommunale forvaltning, med forpligtelser over for en kommune som følge af kommunens betaling af tjenestemandspension optjent inden den 31. december 1999, hvortil der ikke er hensat midler, optages den aktuarmæssigt opgjorte forpligtelse som gæld til kommunen i åbningsbalancen.

[...]

40. I åbningsbalancen for Københavns Energi pr. 1. januar 2000, jf. elforsyningslovens § 100, var der opført en samlet tjenestemandspensionsforpligtelse på 807,8 mio.kr. I åbningsbalancen for KE Transmission pr. 1. januar 2000, jf. elforsyningslovens § 100, var der opført en samlet tjenestemandspensionsforpligtelse på 83,1 mio.kr. Samlet set udgjorde selskabernes tjenestemandspensionsforpligtelser over for Københavns Kommune 890,9 mio.kr. pr. 1. januar 2000.

41. I indtægtsrammerne for Københavns Energi og KE Transmission indgår ydelser til afvikling af gæld til Københavns Kommune vedrørende tjenestemandspensionsforpligtelserne med henholdsvis 120,0 mio. kr. og 12,0 mio. kr.

42. Med årlige ydelser på den samlede tjenestemandspensionsgæld på ialt 132,0 mio.kr. i år 2000 og 2001 og med en forrent-

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 4 af 38

ning af restgælden primo år 2000 og 2001 på 3 pct. p.a., udgør den samlede restgæld vedrørende tjenestemandspensionsforpligtelserne primo 2002 de af Københavns Kommune oplyste 678,0 mio.kr. ekskl. forrentning for år 2002.

43. Tjenestemandspensionsgælden hos Københavns Energi og hos KE Transmission A/S vil med uændrede ydelser være afsluttet i år 2007, og ligger derfor inden for den i indtægtsrammebekendtgørelsens § 41, stk. 2, nævnte afviklingsperiode på 8 år. De samlede rentetilskrivninger inkl. rentes rente kan beregnes til ca. 119 mio.kr.

44. Det er efter indtægtsrammebekendtgørelsens § 41, stk. 1, faktiske omkostninger til ydelser til afvikling af gæld vedrørende tjenestemandspensionsforpligtelser opgjort efter bekendtgørelsens § 53, stk. 2, som kan indregnes i indtægtsrammerne. I ydelser til afvikling af gæld indgår både afdrag og renter, hvorfor der i § 41, stk. 1, indrømmes mulighed for at indregne en forrentning af restgælden vedrørende tjenestemandspensionsforpligtelserne i indtægtsrammerne.

[...]

48. Tilsvarende må det kunne accepteres efter bekendtgørelsens § 41, stk. 1 og 2, at restgælden hos de to virksomheder vedrørende disse tjenestemandspensionsforpligtelser forrentes med en rente svarende til den rente, som er anvendt i grundlaget for den aktuar-mæssige opgørelse af de samlede tjenestemandspensionsforpligtelser pr. 1. januar 2000.

49. Rentetilskrivningen må anses for at medvirke til sikring af, at værdien af de opgjorte tjenestemandspensionsforpligtelser pr. 1. januar 2000 er den samme, hvad enten forpligtelserne blev afviklet fuldt ud pr. 1. januar 2000 eller bliver afviklet inden for de i indtægtsrammebekendtgørelsens § 41, stk. 2, tilladte perioder.

[...]

#### *Varme- og bygasforsyningsvirksomhederne*

50. Københavns Kommune oplyser, at udlægget med den kommunale fjernvarmeforsyningsvirksomhed i løbet af år 2002 er steget med ca. 250 mio.kr. til i alt ca. 1.850 mio. kr. Det er oplyst, at udlægget i det væsentligste vedrører investeringer i fjernvarmeforsyningsnettet.

51. Bekendtgørelse nr. 1176 af 15. december 2000 om kommunernes mellemværende med de kommunale forsyningsvirksomheder bestemmer i § 2, stk. 1, at kommunens gæld til og tilgodehaver hos de kommunale forsyningsvirksomheder i det enkelte regnskabsår forrentes med en årlig rente svarende til markedsrenten.

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 5 af 38

52. Varmeforsyningsloven bestemmer i § 20, stk. 1, at inden for de i § 20 a nævnte indtægtsrammer kan kollektive fjernvarmeforsyningsanlæg, industrivirksomheder, kraftvarmeværker med en eleffekt over 25 MW samt geotermiske anlæg m.v. i priserne for levering til det indenlandske marked af opvarmet vand, damp eller gas bortset fra naturgas indregne nødvendige udgifter til energi, lønninger og andre driftsomkostninger, efterforskning, administration og salg, omkostninger som følge af pålagte offentlige forpligtelser samt finansieringsudgifter ved fremmedkapital og underskud fra tidligere perioder i forbindelse med etablering og væsentlig udbygning af forsyningssystemerne, jf. dog § 20 a, stk. 7 og § 20 b.

53. § 20, stk. 1, har et omkostningsminimerende formål. Ved nødvendige udgifter forstås derfor udgifter, som forsyningen afholder ud fra driftsøkonomiske overvejelser med henblik på en effektiv drift.

54. Lånebehov ved en kommunal forsyningsvirksomhed tilgodeses af kommunen. Når kommunen får forrentet sit udlæg i forsyningsvirksomhederne og tilligemed får forrentet egentlige finansielle mellemværender i form af lån, sikres det ved udgiftsførsel af rentebeløbene i priserne for varme og bygas, at kommunens skattefinansierede side holdes adskilt fra de kommunale fjernvarme- og bygasforsyningsvirksomheders omkostningsforhold.

55. Saldoen på mellemregningskontoen må derfor sidestilles med fremmedkapital, hvis forrentning umiddelbart kan indregnes i priserne efter varmforsyningslovens § 20, stk. 1.

56. Det må være et krav, at alle pengebevægelser mellem kommunen og forsyningsvirksomhederne behandles ens, og at renteberegningen er symmetrisk. Det vil sige, at forsyningsvirksomhedernes eventuelle tilgodehavender hos kommunen forrentes med samme rente, som kommunen får forrentet sine tilgodehavender med hos forsyningsvirksomhederne.

57. Det må endvidere være et krav, at vilkårene for egentlige lån fra kommunen til forsyningsvirksomhederne svarer til eksterne lån, herunder med mulighed for konvertering, hvis markedsf forholdene skulle tilsige dette.

58. I det foreliggende tilfælde udgør Københavns Kommunes tilgodehavende hos den kommunale fjernvarmeforsyningsvirksomhed i form af udlæg 1.614 mio.kr. primo år 2002, svarende til godt 73 pct. af fjernvarmeforsyningens budgetterede indtægter i år 2002. 7 pct. p.a. af mellemværendet på 1.614 mio.kr. vil på årsbasis svare til en renteudgift på ca. 113 mio.kr., eller omkring 5 pct. af indtægterne i den kommunale fjernvarmeforsyning.

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 6 af 38

59. Det tilføjes, at Københavns Kommune i budgettet for år 2003 anvender Finansministeriets skøn i januar 2002 for renten på en 30 årig realkredit-obligation i år 2003. Dette skøn var ifølge det oplyste på 7 pct. p.a. I regnskabet for år 2003 vil den del af mellemværenderne, som i budgettet er blevet forrentet med de 7 pct. p.a., ifølge det oplyste blive forrentet med den faktiske rente på en 30 årig realkreditobligation. Københavns Kommune henviser til Økonomisk Redegørelse. Af Økonomisk Redegørelse fra august 2002 fremgår blandt andet, at renteskønnet for en 30 årig 6 pct. obligation er særlig påvirkelig af konverteringsrisiko og ligger på 6,5 - 6,8 pct.

60. En faktisk rente på omkring 7 pct. til forrentning af mellemværenderne i kommunens regnskab for år 2003 vil næppe efter varmemforsyningslovens § 20, stk. 1, kunne anses for at være en nødvendig omkostning, fordi markedsrenten på eksterne lån af samme størrelse må anses for at være væsentligt lavere for virksomheder med samme kreditværdighed som den kommunale fjernvarmeforsyning i Københavns Kommune.

61. Der må efter varmemforsyningsloven stilles som krav, at udlægget konverteres til et egentligt finansielt mellemværende mellem Københavns Kommune og fjernvarmeforsyningen, som indgås på markedsvilkår og til en rente svarende til renten på eksterne lån.”

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 7 af 38

## **Klagen**

Af brev af 20. december 2002 fra advokat Jesper Fabricius fremgår bl.a. følgende:

”[.....]

Det gøres til støtte for denne klage gældende, at Energitilsynet ikke har kompetence til at træffe afgørelse om, hvorvidt forrentningen af Københavns Kommunes mellemværende med de kommunen tilknyttede forsyningsvirksomheder er i overensstemmelse med markedsrenten.

Bekendtgørelse nr. 1176 af 12. december 2000 om kommunernes mellemværender med de kommunale forsyningsvirksomheder er udstedt af Indenrigsministeriet i medfør af § 55, stk. 2, i kommunestyrelsensloven, og Indenrigsministeriet er således den kompetente myndighed vedrørende afgørelser i henhold til bekendtgørelsen, herunder om mellemværender forrentes med en årlig rente svarende til markedsrenten, jf. § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1176.

Dette understøttes af, at Indenrigsministeren er tillagt kompetence til at meddele dispensation fra bekendtgørelsens § 2, stk. 1, således at der kan foretages forrentning med en årlig rente afvigende fra markedsrenten, når særlige forhold taler herfor, jf. be-

kendtgørelsens § 2, stk. 3. Ligeledes har Indenrigsministeren udstedt den tilhørende vejledning om kommunernes mellemværender med de kommunale forsyningsvirksomheder, hvoraf det klart fremgår, at Indenrigsministeriet er den kompetente myndighed til nærmere at normere indholdet og anvendelsen af bekendtgørelsen. Afgørelser i henhold til bekendtgørelsen ligger også i øvrigt klart inden for Indenrigsministeriets ressortområde.

På denne baggrund kan det konstateres, at Indenrigsministeriet ikke har tilkendegivet, at den af Kommunen fastsatte rente var i uoverensstemmelse med markedsrenten (bortset fra forrentningen af de historiske pensionsforpligtelser). I den påklagede afgørelse har Energitilsynet uden hjemmel og i strid med den forvaltningsretlige kompetencefordeling mellem offentlige myndigheder tiltaget sig en kompetence, som tilkommer Indenrigsministeriet.

[.....]

Selv bortset fra, at Energitilsynet har truffet afgørelse om forhold, som udtrykkeligt henhører under Indenrigsministeriets kompetence, gøres det gældende, at Energitilsynet savner hjemmel til at træffe en afgørelse som den omhandlede.

Energitilsynets kompetence er fastlagt i bekendtgørelse nr. 163 af 26. februar 2000 om Energitilsynets opgaver.

[....]

Det fremgår således, at Energitilsynets kompetence er begrænset til at angå "energiområdet", dvs. der er tale om en afgørelseskompetence i forhold til forsyningsvirksomheder på området. Energitilsynet er derimod ikke tillagt kompetence til at træffe afgørelse i forhold til andre, herunder i forhold til private långivere m.v. eller kommuner (bortset fra afgørelser som specifikt retter sig til en kommunal forsyningsvirksomhed).

Energitilsynet har ikke hjemmel til at korrigere rentesatsen i et låneforhold, uanset om låneforholdet er etableret mellem to enheder inden for den samme kommunale forvaltning eller mellem en offentlig myndighed og en privat långiver. Såfremt forsyningsvirksomhederne havde optaget lån hos en ekstern långiver, ville Energitilsynet heller ikke have hjemmel til at korrigere rentesatsen over for långiveren med den begrundelse, at den mellem parterne aftalte rentesats ikke svarede til markedsrenten.

Den af Energitilsynet truffede afgørelse retter sig imidlertid efter sit indhold til Københavns Kommune som långiver og indebærer et indgreb i en af Københavns Borgerrepræsentation truffet beslutning om forrentning af et kommunalt udlån/mellemværende. En sådan afgørelse må kræve et klart og entydigt hjemmelsgrundlag for Energitilsynet, hvilket ikke foreligger i denne sag.

[.....]

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 8 af 38

Til støtte for påstanden om, at Energitilsynets afgørelse er ugyldig, gøres det endvidere gældende, at Energitilsynet ved sin afgørelse har tilsidesat væsentlige sagsbehandlingsforskrifter, og at afgørelsen derfor må ophæves som ugyldig eller ophæves og hjemvises til fornyet behandling hos Energitilsynet.

[....]

Energitilsynet har ved brev af 14. november 2002 til Københavns Kommune til høring fremsendt et meget kortfattet udkast til sagsfremstilling.

Energitilsynet gjorde på intet tidspunkt under sagsforberedelsen Københavns Kommune opmærksom på, at Energitilsynet ville tage stilling til, om den af Københavns Kommune fastsatte rente, for den del af mellemværendet der ikke vedrørte pensionsforpligtelser, svarede til markedsrenten. Københavns Kommune fik således ikke mulighed for at fremkomme med sine synspunkter og relevante faktiske oplysninger om dette spørgsmål.

Den manglende høring er bl.a. relevant for så vidt angår spørgsmålet om, hvad der kan anses for en forretning på markedsvilkår. Energitilsynet har således bl.a. lagt til grund (afsnit 60), at *"markedsrenten på eksterne lån af samme størrelse må anses for at være væsentligt lavere for virksomheder med samme kreditværdighed som den kommunale fjernvarmeforsyning i Københavns Kommune"*, uden at Energitilsynet har givet Kommunen adgang til at udtale sig om dette spørgsmål, som er et forhold af faktisk karakter af væsentlig betydning for den trufne afgørelse.

I en sag som den foreliggende må der endvidere være en videregående høringsforpligtelse, således at Energitilsynet har pligt til at forelægge til høring de synspunkter (og altså ikke blot de faktiske forhold), som Energitilsynet vil tillægge vægt ved sin afgørelse. Det må nemlig anses for åbenbart, at en høring i dette omfang ville kunne have tilført Energitilsynet oplysninger af både faktisk og retlig karakter, som ville kunne have været af væsentlig betydning for sagens rette afgørelse.

Hertil kommer, at den trufne afgørelse i en række henseender er utilstrækkeligt begrundet med hensyn til angivelse af tilsynets hjemmel og de forhold, som tilsynets afgørelse er støttet på. Grundlaget for den af Energitilsynet trufne afgørelse må derfor betragtes som utilstrækkeligt, hvorfor afgørelsen er truffet i strid med god forvaltningsskik. Afgørelsen må derfor ophæves, evt. ophæves og hjemvises til fornyet behandling hos Energitilsynet.

[....]

Københavns Kommune bestrider, at § 41 i bekendtgørelse nr. 944 giver hjemmel for Energitilsynet til at træffe afgørelse om den kor-

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 9 af 38

rette forrentning af gæld vedrørende tjenestemandspensionsforpligtelser.

Bestemmelsen giver en hjemmel for Energitilsynet til at godkende afviklingsperioden, jfr. herved også afgørelsens pkt. 40-43, men bestemmelsen hjemler ikke Energitilsynet adgang til at korrigere rentesatsen. Energitilsynet imødekommer Kommunens beslutning på dette punkt, hvorfor Kommunen ikke har indvendinger imod denne del af afgørelsen, såfremt Energiklagenævnet i øvrigt finder, at Energitilsynet har kompetence på området.

Det fremhæves imidlertid, at Energitilsynet altså i relation til spørgsmålet om gæld for tjenestemandspensionsforpligtelser har anført et specifikt hjemmelsgrundlag, men at dette hjemmelsgrundlag ikke er anvendeligt for afgørelse om forrentning af de øvrige dele af Kommunens tilgodehavende.

[....]

Energitilsynet har efter elforsyningslovens § 70, stk. 2, udmeldt foreløbige indtægtsrammer for år 2003 på baggrund af den i elforsyningslovens § 69 definerede omkostningsramme.

I afgørelsens punkt 9 anføres det, at finansielle udgifter ikke er omfattet af den med indtægtsrammen definerede omkostningsramme. Det fremgår imidlertid ikke med tilstrækkelig tydelighed, hvorfor finansielle udgifter ikke er omfattet af den definerede omkostningsramme, når henses til § 21, stk. 1, nr. 1, litra b, i bekendtgørelse 944 af 29. oktober 2001, hvorfor afgørelsen på dette punkt er utilstrækkeligt begrundet.

Energitilsynet anfører i den ovenfor citerede operative del af afgørelsen endvidere, at Energitilsynet ved fastsættelsen af foreløbige indtægtsrammer for år 2003 har forudsat en lavere låneomkostning ved fremmedfinansiering. Hvorfor Energitilsynet har forudsat en sådan lavere låneomkostning anføres imidlertid ikke, ligesom det heller ikke anføres, hvilken lavere låneomkostning, Energitilsynet har forudsat. Energitilsynets afgørelse er også på dette punkt utilstrækkeligt begrundet, og det gøres gældende, at Energitilsynet er uberettiget til at træffe afgørelse på grundlag af ikke nærmere angivne "forudsætninger".

Det fremgår heraf, at Energitilsynet hverken har hjemmel til eller grundlag for at træffe afgørelse som anført i dette led af den operative del af afgørelsen.

[....]

Energitilsynet har kompetence til at træffe afgørelse i henhold til varmforsyningsloven, jf. bekendtgørelse nr. 163 af 26. februar 2000 om Energitilsynets opgaver.

I medfør af varmforsyningslovens § 20a fastsættes der en indtægtsramme med henblik på dækning af den i varmforsyningslo-

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 10 af 38

vens § 20 definerede omkostningsramme. Af loven fremgår udtrykkeligt, at der ved fastlæggelsen af omkostningsrammen i varmemforsyningsloven kan indregnes finansieringsudgifter ved fremmedkapital, jf. varmemforsyningslovens § 20, stk. 1.

I punkt 12 og 55 i Energitilsynets afgørelse anfører Energitilsynet selv, at Københavns Kommunes udlæg til varmemforsyningen må sidestilles med fremmedkapital med mulighed for at indregne renteudgifterne i omkostningsrammen, jf. varmemforsyningslovens § 20, stk. 1.

Det gøres gældende, at Energitilsynet ikke efter varmemforsyningsloven har hjemmel til at regulere en renteudgift, som i henhold til § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1176 om kommunernes mellemværender med de kommunale forsyningsvirksomheder er anset som en markedsrente. Indenrigsministeriet er som tidligere anført den kompetente myndighed til at afgøre, om den Københavns Kommunes mellemværende med varmemforsyningen forrentes med markedsrenten.

Energitilsynets henvisninger til bestemmelser i varmemforsyningsloven må i øvrigt i det hele anses for irrelevante, idet de påberåbte bestemmelser ikke kan begrunde Energitilsynets fastsættelse af en lavere rentesats end den af Kommunen fastsatte, så længe denne ikke overstiger objektivt fastsatte rammer. Varmeforsyningsloven indeholder således ikke hjemmel for Energitilsynet til at foretage en vurdering og en eventuel korrektion af den af Københavns Kommune fastsatte rente.

[...]

I andet og tredje led af den operative del af sin afgørelse lægger Energitilsynet til grund, at en rentesats på 7 pct. for den del af mellemværendet, der ikke vedrører pensionsforpligtelserne, må anses for at være højere end den rente, som forsyningsvirksomhederne ville kunne opnå ved ekstern långivning på markedsvilkår.

Energitilsynet anfører herunder i afgørelsens punkt 13:

*"Det må endvidere være et krav, at vilkårene for egentlige lån fra kommunen til forsyningsvirksomhederne svarer til eksterne lån, herunder med mulighed for konvertering, hvis markedsforholdene skulle tilsige dette".*

Det bestrides, at Energitilsynet har hjemmel til at bestemme, at den af Københavns Kommune fastsatte rente skal svare til renten for eksterne lån.

Hjemmel til fastsættelse af rammer for forretningen af Københavns Kommunes tilgodehavende kan alene findes i § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1176, som skal tilgodese det særlige formål, at den skattefinansierede del af kommunen ikke må subsidiere for-

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 11 af 38

syningsvirksomhederne. Varetagelsen af dette formål tilsiger, at man må tilstræbe en rentefastsættelse, som med rimelig sikkerhed ikke ligger under markedsrenten. Energitilsynet synes derimod med sin afgørelse at have anlagt et modsat synspunkt.

Hertil kommer, at Københavns Kommunes forsyningsvirksomheder er en del af den kommunale forvaltning, og at de som følge deraf ikke selvstændigt kan optage eksterne lån. Det er allerede derfor ikke muligt at fastslå, hvilken rente forsyningsmyndighederne ville skulle betale ved ekstern lånoptagelse, og den af Energitilsynet anlagte synsmåde kan derfor ikke efterprøves i praksis.

I den konkrete sag gøres det imidlertid yderligere gældende, at den af Københavns Kommune fastsatte forrentning ikke er i uoverensstemmelse med en tilsvarende rente for et sammenligneligt eksternt lån.

Den af Københavns Kommune fastsatte rentesats på 7 pct. for år 2003 er fastsat i forhold til Finansministeriets skøn i januar 2002 for en 30-årig realkreditobligation i 2003 (og vil i øvrigt blive efterreguleret i overensstemmelse med den faktiske forrentning af den pågældende obligation). Ved fastsættelsen af denne rentesats har Kommunen lagt vægt på, at Kommunens tilgodehavende må anses at have en løbetid på mindst 30 år. Med den forudsatte afviklingshastighed vil lånets løbetid endog i praksis væsentligt overstige de 30 år.

Kommunen har endvidere lagt vægt på, at omstændighederne ved udlægget er således, at det må sammenlignes med et fast forrentet og ikke et variabelt forrentet lån af den nævnte løbetid. Hertil kommer at forrentningen af den ovenfor nævnte realkreditobligation må antages at være relativt lavt fastsat under hensyn til den underliggende sikkerhed, hvorimod Kommunens tilgodehavende er uden samme sikkerhed.

Efter Kommunens opfattelse hviler Energitilsynets opfattelse af markedsrenten for sammenlignelige lån således på et forkert eller utilstrækkeligt grundlag. Tilsynets afgørelse er imidlertid helt ubegrundet for så vidt angår de nærmere faktiske forhold, som tilsynet lægger til grund for sin bedømmelse af markedsrenten, og Kommunen har derfor ikke mulighed for nærmere at påpege hvori det forkerte grundlag består. Det antydes dog i pkt. 60, at Energitilsynet har tillagt Kommunens kreditværdighed betydning. Det gøres imidlertid gældende, at Kommunens kreditværdighed ikke kan tillægges betydning, når Kommunen selv optræder som långiver, da långivers egen finansielle situation i sagens natur er uden betydning for långivers vurdering af tilbagebetalingsmuligheden. Også i øvrigt forekommer det uantageligt, at man ved långivningen kan tillægge Kommunens kreditværdighed betydning,

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 12 af 38

idet en udnyttelse af denne kreditværdighed vil indebære en ihvertfald utilsigtet og muligvis ulovlig subsidiering af forsyningsvirksomheden.

Det gøres endelig gældende, at Kommunen ved sin fastsættelse af forrentningen må indrømmes et skøn, og at Energitilsynet kun kan tilsidesætte dette skøn, hvis Energitilsynet har et sikkert grundlag herfor. Et sådant grundlag foreligger ikke.

[....]

Afslutningsvis skal vi opfordre Energiklagenævnet til i forbindelse med behandlingen af nærværende klage at foretage høring af Indenrigsministeriet vedrørende relevante forhold i denne sag, herunder særligt kompetencespørgsmålet iht. bekendtgørelse nr. 1176 om kommunernes mellemværender med de kommunale forsyningsvirksomheder”

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 13 af 38

### **Energitilsynets bemærkninger til klagen**

Energiklagenævnet bad ved brev af 6. januar 2003 Energitilsynet om at måtte modtage en udtalelse til klagen fra advokat Jesper Fabricius. Af Energitilsynets svar af 3. februar 2003 fremgår bl.a. følgende:

”[.....]

Ved brev af 12. august 2002 anmodede Energitilsynet Københavns Kommune om at afgive oplysninger om værdien af tjenestemandspensionsforpligtelserne og disses placering i det kommunale regnskab. Endvidere anmodede Energitilsynet Københavns Kommune om at give oplysning om fordelingen af det resterende mellemværende på ca. 1,9 mia. kr. på de kommunale forsyningsvirksomheder.

Københavns Kommune svarede ved brev af 4. september 2002, hvorefter Energitilsynet den 13. november 2002 havde en telefonisk samtale med to medarbejdere i kommunen om svaret, specielt hvad angår kommunens mellemværende med den kommunale varmforsyningsvirksomhed.

Ved brev af 14. november 2002 meddelte Energitilsynet, at sagen forventedes behandlet på Energitilsynets møde den 25. november 2002. Københavns Kommune blev ifølge tilsynets høringspraksis opfordret til at fremkomme med eventuelle bemærkninger til den medsendte sagsfremstilling, hvorimod Energitilsynets vurdering af sagen efter samme høringspraksis ikke var fremsendt til kommunens udtalelse.

Over for Energitilsynet reagerede Københavns Kommune ikke på opfordringen til at fremkomme med eventuelle kommentarer til sagsfremstillingen.

[...]

Den interne rente på 7 % i kommunens budget for år 2003 til forrentning af mellemregningskontiene med forsyningsvirksomhederne kunne Energitilsynet sammenligne med den forrentningsprocent på 7, som tilsynet har fastsat i henhold til bekendtgørelse nr. 944 af 29. oktober 2001 om indtægtsrammer og åbningsbalancer for netvirksomheder med elforsyningsnet på 150 kV og derunder, og fastholdt som forrentningsprocent i år 2003.

Hjemlen for Energitilsynet til at fastsætte denne forrentningsprocent er omtalt nedenfor i afsnittet om sagens retlige omstændigheder.

Energitilsynet skal fastsætte forrentningsprocenten blandt andet under hensyn til risikoforholdene og forrentningsniveauet i sammenlignelige brancher, hvorfor forrentningsprocenten relaterer sig til egenkapital.

Forrentningsprocenten udtrykker den maksimale forrentningsprocent, som de af bekendtgørelsen omfattede virksomheder kan få indregnet i indtægtsrammerne.

KE Energi og KE transmission er reguleret ved indtægtsrammer fastsat og udmeldt af Energitilsynet i henhold til gældende regler.

[.....]

Det fremgår af kommunens brev af 21. marts 2002 til Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at kommunen ønsker Indenrigsministeriets udtalelse om, hvorvidt Borgerrepræsentationen kan beslutte at anvende de beskrevne rentesatser til forrentningen af mellemværedet i år 2003.

Rette myndighed til besvarelse af disse spørgsmål er Energitilsynet.

[.....]

Hjemlen til specialregulering af varme- og gasforsyningsvirksomheders tariffer, omkostningsfordeling eller andre betingelser, bortset fra naturgas, findes i varmemforsyningslovens § 21, stk. 4.

Selv om kommunen finder hjemmel i § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1176, til at fastsætte krav om en "markedsrente" til forrentning af mellemværenderne mellem kommunen og de kommunale forsyningsvirksomheder, ses dette krav at kunne bedømmes efter varmemforsyningslovens § 20, stk. 1, jf. § 21, stk. 4, for så vidt angår varme og gas bortset fra naturgas.

Såfremt kommunale krav om forrentning af et mellemværende mellem kommunen og den kommunale varme- og gasforsyningsvirksomhed måtte ligge uden for bestemmelsen i varmemforsyningslovens § 20, stk. 1, om nødvendige omkostninger, ville der være en retstilstand, som lagde forskellige retlige rammer for kommunale og private varmemforsynings og gasforsynings pris-

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 14 af 38

fastsættelse af deres ydelser, såvel som for Energitilsynets indgrebsbeføjelser efter § 21, stk. 4.

Selv om retstilstanden måtte være, at bekendtgørelse nr. 1176 går forud for speciallovgivningen på varmemforsyningsområdet, har indenrigsministeren Energitilsynet bekendt ikke i det foreliggende tilfælde efter bekendtgørelsens § 2, stk. 3, meddelt tilladelse til at fravige "markedsrenten" ved at tillade kommunen at budgettere med en renteprocent på 7.

§ 2, stk. 3, bestemmer, at indenrigsministeren kan meddele tilladelse til at foretage forrentning med en årlig rente, der afviger fra markedsrenten, når særlige forhold taler herfor.

Klager mener, at Energitilsynet ikke har hjemmel til at korrigere den rentesats, som Københavns Kommune som långiver har besluttet at opkræve hos de kommunale forsyningsvirksomheder.

Hertil skal Energitilsynet bemærke, at tilsynets indgrebsbeføjelser efter elforsyningsloven og varmemforsyningsloven vedrører de af lovene omfattede virksomheders priser og betingelser. Af Københavns Kommunes skrivelse af 21. marts 2002 fremgår, at der er tale om kommunal forsyningsvirksomhed. Ifølge skrivelsen er det Borgerrepræsentationen, der beslutter det omhandlede budgetgrundlag for de kommunale el- varme- og gasforsyningsvirksomheder. Klager oplyser ligeledes, at Københavns Kommunes forsyningsvirksomheder er en del af den kommunale forvaltning.

Tidligere har Gas- og Varmeprisudvalget taget stilling til en henvendelse fra Københavns Kommune om renter af saldoen på mellemregningskontoen mellem kommunen og kommunal forsyningsvirksomhed omfattet af varmemforsyningsloven,

Udvalgets afgørelse var rettet til Københavns Kommune v/Københavns Magistrats 5. afdeling. Af sagen fremgik, at det var udvalgets opfattelse, at rente af saldoen på mellemregningskontoen kunne sidestilles med rente af fremmedkapital og kunne indregnes umiddelbart i priserne efter varmemforsyningslovens tekst.

Dette kunne dog efter udvalgets opfattelse ikke afskære udvalget fra at tage nærmere stilling til, om renteudgifterne til fremmedkapital kunne anses for nødvendige.

KE Energis og KE Transmissions ydelser til afvikling af gæld vedrørende tjenestemandspensionsforpligtelser er efter de gældende regler i indtægtsrammebekendtgørelsen såkaldte en-til-en omkostninger, det vil sige omkostninger undtaget for effektivitetsregulering, hvorfor renten af denne gæld slår direkte igennem på indtægtsrammerne.

Net- og transmissionsvirksomhedernes priser fastsættes på grundlag af de udmeldte indtægtsrammer, jf. elforsyningslovens §

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 15 af 38

70, stk. 1. Energitilsynets indgrebsbeføjelse vedrører priser og betingelser, jf. elforsyningslovens § 77, stk. 1.

[.....]

Efter § 41, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 944, skal Energitilsynet ikke have indvendinger imod, at der sker forrentning af gæld vedrørende de af bekendtgørelsens § 53, stk. 2, nævnte tjenestemandspensionsforpligtelser.

I det foreliggende tilfælde sikrede renten efter Energitilsynets opfattelse værdien af kommunens tilgodehavende. Det er dette, som kommer til udtryk i afgørelsens første led, hvorfor der ikke er henvist til elforsyningslovens § 77, stk. 1.

[...]

Andet led i Energitilsynets afgørelse følger direkte af de gældende regler for beregning af indtægtsrammer i bekendtgørelse nr. 944.

De faktiske forhold er, at den forrentningsprocent, som Energitilsynet fastsætter i henhold til bekendtgørelsens § 26, stk. 1, skal dække virksomhedens omkostninger til forrentning af kapital, jf. elforsyningslovens § 69, stk. 1. Ved kapital forstås kapitalfremskaffelse i bred forstand.

[....]

Varmeforsyningslovens § 20, stk. 1, har et omkostningsminimerende formål.

Energitilsynets indgrebsbeføjelse efter varmforsyningsloven er, som anført tidligere, lovens § 21, stk. 4.

Tredje led i Energitilsynets afgørelse indeholder ikke et pålæg, hvorfor der ikke er henvist til § 21, stk. 4.

Den under ad 2) nævnte sag er refereret i Monopoltilsynets Meddelelser 12, 1983.

[.....]

Københavns Kommune havde over for Gas- og Varmeprisudvalget rejst spørgsmålet om indregning af en forrentning på den kommunale mellemregningskonto i gas- og varmepriserne. Kommunen anførte, at ifølge den på det tidspunkt gældende afskrivningsbekendtgørelse skulle kommunale virksomheder beregne afskrivninger af anlæg, der var idriftsat før den 1. januar 1983, på grundlag af saldoen på den kommunale mellemregningskonto.

Efter kommunens opfattelse kunne saldoen på mellemregningskontoen sidestilles med private virksomheders låneoptagelse, og renterne af saldoen måtte derfor i henhold til varmforsyningsloven kunne indregnes i priserne som renter af fremmedkapital. Såfremt udvalget ikke kunne acceptere dette, ønskede kommunen renter indregnet som forrentning af indskudskapital.

Renteniveauet på daværende tidspunkt var oplyst til 11 pct. Gas- og Varmeprisudvalget havde ikke på det foreliggende grundlag

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 16 af 38

indvendinger imod, at lade kommunens saldo på mellemregningskontoen danne grundlag for beregning af en forrentning på 11 pct. p.a., som kunne indregnes i gas- og varmepriserne som renteudgifter.

Energitilsynets begrundelse for i det foreliggende tilfælde at forudsætte en væsentlig lavere rente end 7 pct. p.a. til beregning af rente af mellemregningskontoen til indregning i de budgetterede priser på varme og gas er, som anført tidligere, den af tilsynet fastsatte maksimale forrentningsprocent på 7 efter reglerne i bekendtgørelse nr. 944.

Forrentningsprocenten er fastsat under hensyn til blandt andet risikoforholdene og forrentningsniveauet i sammenlignelige brancher, og er relateret til egenkapital.

Derfor kan Energitilsynet forudsætte en væsentlig lavere rente ved finansiering med fremmedkapital i stedet for egenkapital, i det foreliggende tilfælde også for virksomhed omfattet af varmeforsyningsloven.

[.....]"

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 17 af 38

### **Bemærkninger fra Københavns Kommune**

Ved brev af 24. marts 2003 fastholdt advokat Jesper Fabricius på vegne af Københavns Kommune de i klagen fremførte synspunkter og fremkom med bemærkninger til Energitilsynets udtalelse af 3. februar 2003. Derudover gentog advokaten opfordringen til Energiklagenævnet om at foretage høring af Indenrigs- og Sundhedsministeriet Af brevet af 24. marts 2003 fremgår:

»

Som hjemmel for at træffe den påklagede afgørelse henviser Energitilsynet i sin redegørelse til varmeforsyningslovens § 21, stk. 4, [...]

Bestemmelsen er en generel indgrebsbeføjelse for Energitilsynet til at gribe ind over for overtrædelser af § § 20, 20a eller 20b eller andre regler udstedt i henhold til varmeforsyningsloven. Som det tydeligt fremgår af bestemmelsen, udgør den hjemmelsgrundlag for indgreb over for en forsyningsvirksomhed for så vidt angår dennes tariffer, dens betingelser over for senere led i omsætningskæden eller omkostningsfordelingen for affaldsforbrændingsanlæg.

I det konkrete tilfælde er der imidlertid hverken tale om tariffer, betingelser eller omkostningsfordeling, idet spørgsmålet vedrører den interne forrentning af mellemværendet mellem Københavns Kommune og den kommunen tilknyttede varmeforsyning. Det skal bemærkes, at begrebet omkostningsfordeling i bestemmelsen alene relaterer sig til varmeforsyningslovens § 20, stk. 4, 2. pkt., som angår fastsættelsen af regler om fordelingen af omkostnin-

gerne til behandling af affald og produktion af varme på affaldsforbrændingsanlæg, der er uden relevans for denne sag. Det er derfor åbenbart, at § 21, stk. 4, ikke kan påberåbes som hjemmelsgrundlag.

Hjemmelsgrundlaget forbedres ikke - som antydnet af Energitilsynet - ved at henvise til § 21, stk. 4, i kombination med § 20, stk. 1. § 20, stk. 1 giver jo nemlig ikke i sig selv nogen indgrebsbeføjelse, og § 20 kan navnlig ikke påberåbes til skade for Københavns Kommune, når der ikke er sket udmøntning af de nævnte indtægtsrammer. Tværtimod åbner § 20 udtrykkeligt for, at varmemforsyningsvirksomheder kan indregne finansieringsudgifter ved fremmedkapital.

Det er ukorrekt, når Energitilsynet gør gældende, at Kommunens fortolkning vil lægge forskellige retlige rammer for kommunale og private varmemforsyningsvirksomheder. Energitilsynet vil nemlig ifølge Kommunens opfattelse også være uberettiget til at gribe ind i fastsættelsen af forrentningen under en låneaftale mellem f.eks. en bankkreditor og en privat varmemforsyningsvirksomhed.

Såfremt Energitilsynet i strid med Kommunens klare opfattelse (og bestemmelsens indhold og ordlyd) skulle have kompetence i medfør af § 21, stk. 4, til at træffe afgørelse om forrentningen af Kommunens mellemværende med forsyningsvirksomheden, må Indenrigsministeriets kompetence i medfør af kommunestyrelseslovens § 55, stk. 3, og bekendtgørelse nr. 1176 imidlertid dog under alle omstændigheder have forrang for Energitilsynets eventuelle kompetence.

Energitilsynet har endvidere gjort gældende, at hvis bekendtgørelse nr. 1176 er det korrekte hjemmelsgrundlag, "har indenrigsministeren Energitilsynet bekendt ikke i det foreliggende tilfælde efter bekendtgørelsens § 2, stk. 3, meddelt tilladelse til at fravige "markedsrenten" ved at tillade kommunen at budgettere med en renteprocent på 7".

Udsagnet illustrerer både Energitilsynets usikkerhed med hensyn til kompetencefordelingen mellem Energitilsynet og Indenrigsministeren og Energitilsynets manglende indsigt i indholdet af det relevante retsgrundlag. Det er jo således netop indenrigsministeren - og ikke Energitilsynet - der afgør, om renten afviger fra markedsrenten. Energitilsynet har derfor hverken grundlag for eller anledning til at efterspørge en tilladelse fra indenrigsministeren til en fravigelse af markedsrenten, når indenrigsministeren ikke har fundet, at der var tale om en forrentning i strid med markedsrenten.

I redegørelsen af 3. februar 2003 henviser Energitilsynet endvidere til sagen optrykt i Monopoltilsynets Meddelelser 12, 1983, hvor

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 18 af 38

Københavns Kommune over for Gas- og Varmeprisudvalget havde rejst spørgsmål om indregning af en forrentning på den kommunale mellemregningskonto i gas- og varmepriserne. Af flere grunde kan denne afgørelse ikke tillægges nogen præjudikatsværdi i nærværende sag.

For det første er det indlysende, at det forhold, at en myndighed tidligere i en konkret sag har truffet afgørelse om et givet spørgsmål, ikke i sig selv kan konstituere tilstrækkelig hjemmel for senere afgørelser. I så fald ville der opstå en retstilstand, hvor forvaltningen kunne etablere sin egen hjemmel ved at træffe afgørelser i spørgsmål, som ligger uden for dens kompetence.

For det andet vedrørte den pågældende sag ikke størrelsen af den af Københavns Kommune anvendte rentesats.

For det tredje blev hjemlen i kommunestyrelseslovens § 55, stk. 2, for Indenrigsministeren til at fastsætte regler om mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder indført adskillige år efter den nævnte afgørelse fra 1983 - og varmemforsyningsloven er i øvrigt også ændret væsentligt siden 1983.

Det skal understreges, at Energitilsynets afgørelse udgør et endog særdeles stærkt indgreb i Københavns Kommunes beføjelser, hvorfor der efter sædvanlig forvaltningsretlig praksis må stilles særligt stærke krav til klarheden og entydigheden i Energitilsynets hjemmel.

Det må herefter konkluderes, at Energitilsynet ikke har påvist den fornødne hjemmel for tilsynet i varmemforsyningsloven til som sket at træffe afgørelse om størrelsen af Københavns Kommunes forrentning af mellemværendet med kommunens forsyningsvirksomhed inden for varmemforsyningslovens område.

[...]

For den del af mellemværendet mellem Københavns Kommune og den kommunen tilknyttede elforsyning, der vedrører gæld for historiske tjenestemandspensionsforpligtelser, fastholdes det i klagen anførte, og Energitilsynets redegørelse giver ikke Københavns Kommune anledning til yderligere bemærkninger vedrørende forrentningen af denne del af mellemværendet. Det følgende er derfor navnlig møntet på den del af mellemværendet mellem Københavns Kommune og den kommunen tilknyttede elforsyning, der ikke vedrører gæld for historiske tjenestemandspensionsforpligtelser.

Som hjemmel for at meddele Københavns Kommune andet led i den operative del afgørelsen henvises i Energitilsynets afgørelse af 3. februar 2003 til elforsyningslovens § 77, stk. 1,

[...]

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 19 af 38

Bestemmelsen er en generel indgrebsbeføjelse for Energitilsynet til at gribe ind over for forsyningsvirksomheder, der handler i strid med elforsyningsloven med hensyn til fastsættelse af priser og leveringsbetingelser i forhold til senere led i omsætningskæden. Bestemmelsen giver derimod helt tydeligt ikke Energitilsynet adgang til at gribe ind over for forrentningen af mellemværendet mellem Københavns Kommune og den kommunen tilknyttede elforsyning, idet denne forrentning hverken udgør "pris" eller "betingelser" for en forsyningsvirksomheds leverancer.

Energitilsynet har endvidere nævnt § 26, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 944 af 29. oktober 2001 om indtægtsrammer og åbningsbalancer m.v. som hjemmelsgrundlag. Det er imidlertid uklart efter Energitilsynets redegørelse på hvilken måde og efter hvilke retningslinier denne bestemmelse er anvendt i det konkrete tilfælde. På det foreliggende grundlag må det imidlertid bestrides, at den pågældende bestemmelse kan udgøre tilstrækkelig hjemmel til den trufne afgørelse.

For det første kan § 26, stk. 1, alene antages at udgøre hjemmel til fastsættelse af en maksimal forrentningssats, som må gælde på ensartede vilkår for alle forsyningsvirksomheder, men kan ikke udgøre tilstrækkelig hjemmel til fastsættelse af singulære indgreb over for enkelte forsyningsvirksomheders lånearrangementer med konkrete långivere.

Energitilsynet har i øvrigt ikke godtgjort, at den af Kommunen fastsatte forrentning skulle være i strid med nogen sådan maksimal forrentningssats, som Energitilsynet måtte have fastsat i medfør af § 26, stk. 1, og som må antages at svare til den forrentning på syv procent, som Energitilsynet omtaler i sin redegørelse, idet Energitilsynet ikke har nævnt andre forrentningssatser i redegørelsen.

For det andet kan § 26, stk. 1, alene anvendes som grundlag for fastsættelse af indtægtsrammer for forsyningsvirksomheder - ikke som grundlag for afgørelse i forhold til långivere om størrelsen af den forrentning, som långiveren må beregne sig. Dette er imidlertid ikke desto mindre, hvad Energitilsynet har gjort. Den af Energitilsynet trufne afgørelse retter sig således efter sin adressering og sit indhold ikke til kommunens forsyningsvirksomhed, men derimod til Københavns Kommune som långiver.

Når man må fastholde, at § 26, stk. 1, alene kan bruges i forhold til selve forsyningsvirksomheden - og i den forbindelse alene til fastsættelse af en generel indtægtsramme, som forsyningsvirksomhederne kan benytte ved deres prisfastsættelse - hænger det sammen med, at man naturligvis alene på denne måde sikrer, at forsyningsvirksomhederne af Energitilsynet behandles efter ens-

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 20 af 38

artede principper i overensstemmelse med ligebehandlingsprincippet. Energitilsynet har derfor efter den pågældende bestemmelse ikke hjemmel til singulære indgreb over for forrentningen i konkrete lånemellemværender for forsyningsvirksomhederne.

[...]

Det skal også i forhold til spørgsmålet om hjemmel under elforsyningsloven fremhæves, at den af Energitilsynet truffene afgørelse indebærer et væsentligt indgreb i Københavns Kommunes beføjelser, og at der derfor efter sædvanlig forvaltningsretlig praksis må stilles krav om en særlig klar og entydig hjemmel for tilsynets afgørelse.

[...]

Det fastholdes som anført i Københavns Kommunes klage af 20. december 2002, at Energitilsynet ved sin afgørelse har tilsidesat væsentlige sagsbehandlingsforskrifter, og at afgørelsen derfor må ophæves som ugyldig eller ophæves og hjemvises til fornyet behandling hos Energitilsynet.

[...]

I redegørelsen af 3. februar 2003 har Energitilsynet alene begrundet sin afgørelse med, at den maksimale forrentningsprocent efter reglerne i bekendtgørelse nr. 944 af tilsynet er fastsat til 7 procent, og at denne forrentningsprocent er fastsat under hensyn til blandt andet risikoforholdene og forrentningsniveauet i sammenlignelige brancher. I forlængelse heraf anføres, at denne forrentningsprocent relaterer sig til egenkapital, og at Energitilsynet derfor kan forudsætte en væsentligt lavere rente ved finansiering med fremmedkapital i stedet for egenkapital.

Ved sin redegørelse har Energitilsynet tydeliggjort, at tilsynets afgørelse hviler på et åbenbart fejlagtigt grundlag. Energitilsynet er nemlig ikke berettiget til at foretage sit skøn over markedsrenten for *fremmedkapital* under hensyn til Energitilsynets egne antagelser vedrørende rammerne for forrentning af *egenkapital*. Hvis dette var en tilladelig fremgangsmåde, ville der være tale om et tilfælde af hjemmelsglidning, hvor Energitilsynet anvender sin hjemmel til at fastsætte rammer for forrentningen af egenkapital til - uden hjemmel - at fastsætte rammer for forrentningen af fremmedkapital.

Energitilsynet må derfor påvise en konkret hjemmel til at fastsætte rammer for forrentningen af fremmedkapital og må - såfremt en sådan hjemmel overhovedet foreligger - foretage et selvstændigt konkret skøn over markedsrenten på forrentningen af fremmedkapital. Energitilsynet kan ikke blot henholde sig til generelle betragtninger om, at rammerne for forrentning af fremmedkapital

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 21 af 38

må være lavere end de af tilsynet tilladte rammer for forrentning af egenkapital.

Det gøres hertil yderligere gældende, at Energitilsynet under alle omstændigheder kun kan gribe ind, hvis Energitilsynet kan dokumentere, at det af Københavns Kommune vedtagne rentegrundlag ligger åbenbart uden for rammerne af det skøn, som i denne henseende må indrømmes Kommunen.

[.....]

Energitilsynet har i øvrigt heller ikke godtgjort, at det af Energitilsynet foretagne skøn over forrentningen af egenkapital er i overensstemmelse med markedsforholdene. Det gøres ex tunc gældende, at dette ikke er tilfældet, idet de krav, professionelle investorer stiller til forrentningen af egenkapital, må anses at være væsentligt højere end de fastsatte 7 procent. Også af denne grund er det således uhjemlet at Energitilsynet stiller krav om, at forrentningen af fremmedkapital skal ligge under 7 procent.

Afslutningsvis bemærkes i øvrigt, at den fastsatte forrentningsprocent på 7 procent for egenkapital alene er gældende inden for elforsyningslovens område, hvorfor Energitilsynet under alle omstændigheder er uberettiget til at regulere Kommunens forrentning i forhold til de 7 procent, når det gælder lånekapital uden for elforsyningslovens område.”

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 22 af 38

### **Supplerende oplysninger**

Den 27. marts 2003 bad Energiklagenævnet Indenrigs- og Sundhedsministeriet om en udtalelse i sagen. Fra Indenrigs- og Sundhedsministeriets baggrundsnotat af 2. juli 2004 til nævnet citeres:

”[....]

Såfremt det er bekendtgørelse nr. 1176 om kommunernes mellemværende med forsyningsvirksomhederne, der skal anvendes til bedømmelse af den konkrete sag, er det i første omgang den kommunale tilsynsmyndighed, der skal vurdere, om en fastsat forrentning er i overensstemmelse med markedsrenten. Før 1. januar 2004 varetoges tilsynet med Københavns Kommune af Indenrigs- og Sundhedsministeriet, og efter den nævnte dato varetages tilsynet af statsamtmanden for Københavns Amt.

Det bemærkes, at det følger modsætningsvist af ministeriets brev af 4. juni 2002 til Københavns Kommune, at det er ministeriets vurdering, at den del af kommunens mellemværender med forsyningsvirksomhederne, der ikke vedrører elforsyningsvirksomhedens gæld til kommunen som følge af historiske pensionsforpligtelser, bliver markedsmæssigt forrentet.

[....]

Den kommunale styrelseslovs § 55, stk. 2, blev indsat ved lov nr. 385 af 6. juni 1991.

[...]

Baggrunden for lovændringen i 1991 var bl.a. et ønske om at sikre en mere klar adskillelse mellem de brugerfinansierede og det skattefinansierede område af kommunernes virksomhed.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår bl.a. følgende:

"De kommunale forsyningsvirksomheder adskiller sig fra de øvrige kommunale områder ved, at virksomhedernes udgifter skal finansieres over taksterne, således at udgifter og indtægter over en årrække balancerer. Dette er i vidt omfang fastslået i lovgivningen vedrørende de enkelte typer af forsyningsvirksomhed. Forsyningsvirksomhederne udgør med andre ord et brugerfinansieret område af kommunens virksomhed, i modsætning til de aktiviteter, der finansieres over den kommunale skatteudskrivning. Der tales ofte om, at der på dette område gælder et hvile-i-sig-selv-princip.

Der foreligger imidlertid ikke noget krav om, at forsyningsvirksomhedernes udgifter og indtægter skal balancere i det enkelte år. Der kan således i de enkelte år være tale om mellemværender mellem kommunen og forsyningsvirksomheden, som registreres på særlige mellemregningskonto i det kommunale budget- og regnskabssystem.

Sådanne mellemværender kan f.eks. opstå ved, at beløb til et senere anlægsarbejde vedrørende forsyningsvirksomheden opkræves forlods over taksterne. De opkrævede beløb vil da - indtil anlægsudgifterne afholdes - indgå i kommunens kassebeholdning. Der kan omvendt også være tale om, at kommunen afholder udgifter vedrørende forsyningsvirksomheden, som først efterfølgende finansieres over forsyningsvirksomhedens takster. Forsyningsvirksomheden vil da i den mellemliggende periode have registreret en gæld til kommunen.

Der gælder ikke nogen generelle bestemmelser om forrentning af sådanne mellemværender mellem kommunerne og forsyningsvirksomhederne. Det er således i dag overladt til den enkelte kommunalbestyrelse at træffe afgørelse om en eventuel forrentning af mellemværender, medmindre andet er fastsat i lovgivningen vedrørende de enkelte typer af forsyningsvirksomheder. Nogle kommuner har fastsat en forrentningsprocent svarende til di-

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 23 af 38

skontoen eller markedsrenten, mens andre kommuner har fastsat renten til 0.

Hvis renten i det indbyrdes forhold mellem kommunen og forsyningsvirksomheden er fastsat under markedsrenten, vil der være tale om et tilskud fra forsyningsvirksomheden til kommunen eller omvendt.

Hermed "sløres" forholdet mellem det brugerfinansierede og det skattefinansierede område af kommunernes virksomhed, idet der over forsyningsvirksomhedernes takster rentefrit vil kunne skaffes dækning for andre kommunale aktiviteter - eller omvendt over skatteudskrivningen vil kunne skaffes rentefri finansiering af aktiviteter vedrørende forsyningsvirksomhederne. Der kan på denne måde blive tale om en over- eller underfinansiering af forsyningsvirksomhederne, hvilket må anses som stridende imod det omtalte hvile-i-sig-selv-princip.

Der bør derfor gennemføres en mere klar adskillelse mellem det brugerfinansierede og det skattefinansierede område af kommunernes virksomhed ved, at det fastsættes bestemmelser om forrentning af mellemværende mellem kommunerne og forsyningsvirksomhederne. ..."

Under de specielle bemærkninger til forslaget er der anført følgende:

"Som anført under de almindelige bemærkninger, [...], vil der i henhold til den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse blive fastsat generelle regler om, at der skal ske en forrentning af de i de kommunale regnskaber registrerede mellemværender mellem kommunerne og de kommunale forsyningsvirksomheder, medmindre andet er fastsat i lovgivningen vedrørende de enkelte typer af forsyningsvirksomheder.

De kommunale forsyningsvirksomheder omfatter i denne forbindelse navnlig gasforsyning, el-forsyning, varmforsyning, vandforsyning og spildevand. Forrentningsprocenten agtes fastsat til et niveau svarende til markedsrenten. Det bemærkes i den forbindelse, at Nationalbankens diskonto er under tilpasning til markedsrenteniveauet."

I lovbemærkningerne nævnes varmforsyningsområdet således direkte i de specielle bemærkninger.

I lovforslaget (L 102, fremsat den 30. januar 1991) var der alene foreslået en bemyndigelse til at fastsætte generelle regler om *forrentning* af mellemværender mellem kommunerne og forsyningsvirksomhederne. Under folketingets behandling af lovforslaget

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 24 af 38

fremSATte indenrigsministeren imidlertid ændringsforslag om at udvide bemyndigelsen til også at omfatte andre forhold vedrørende sådanne mellemværender. Baggrunden for ændringsforslaget var, at der var ønske om at kunne fastsætte regler, der forhindrer kommunerne i over en længere periode at disponere over midler, der henhører under forsyningsvirksomhederne, til andre formål. Af bemærkningerne til ændringsforslaget fremgår således følgende:

"Ændringsforslaget indebærer, at den i lovforslagets nr. 15 søgte bemyndigelse til at fastsætte regler ikke indskrænkes til kun at omfatte selve forrentningen af mellemværender mellem kommunerne og de kommunale forsyningsvirksomheder, men tillige kan omfatte andre forhold vedrørende disse mellemværender.

Den ved ændringsforslaget søgte udvidelse af bemyndigelsen agtes således anvendt til at fastsætte regler, der forhindrer kommunerne i at disponere over forsyningsvirksomhedernes midler til andre formål. Af hensyn til kommunernes planlægning finder jeg det rigtigst, at disse regler først får virkning for midler, der tilføres forsyningsvirksomhederne fra og med den 1. januar 1992."

Ved brev af 18. juli 1991 anmodede Indenrigsministeriet om Energiministeriets bemærkninger til fastsættelsen af regler (en likviditetsregel og en renteregulering) for det økonomiske mellemværende mellem kommunerne og de kommunale forsyningsvirksomheder. Af brevet fremgår, at Indenrigsministeriet påtænkte at fastsætte krav om, at der ved mellemværendet mellem kommunerne og de kommunale forsyningsvirksomheder skal foretages en forrentning svarende til markedsrenten af såvel gæld som tilgodehavende. I brevet beskrives desuden den foreslåede likviditetsregel, hvorefter kommunens likviditet ved regnskabsafslutningen mindst skal svare til kommunens (brutto)gæld til forsyningsvirksomhederne. Det fremgår af brevet, at Indenrigsministeriet havde foretaget en gennemgang af særlovgivningen for forsyningsvirksomhederne og, at det var ministeriets opfattelse, at regelsættet vedrørende varme-, gas- og elforsyningen ikke indeholdt bestemmelser, der var til hinder for gennemførelsen af rentereguleringen, da disse områder fuldt ud var omfattet af hvile-i-sig-selv princippet.

Ved brev af 16. august 1991 fremsendte Energiministeriet sine bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om kommunernes mellemværende med de kommunale forsyningsvirksomheder. Det fremgår af brevet, at Energiministeriet intet har at erindre om de foreslåede regler som helhed (likviditetsreguleringen og rentereguleringen). Mi-

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 25 af 38

nisteriet fremsætter dog visse bemærkninger om behov for præcisering på to områder (indekslån vedrørende udbygning af fjernvarme- og kraftvarmeanlæg samt frikommunelovens § 13, hvorefter energiministeren kunne indføre ordninger, der bryder med hvile-i-sig-selv princippet). Energiministeriet bemærker endelig, at der i gældende lovgivning på el- og varmforsyningsområdet er hjemmel til at fastsætte regler om forrentning af indskudskapital, og at regler om denne forrentning findes i de bekendtgørelser om afskrivninger, henlæggelser og forrentning af indskudskapital, der er udstedt med hjemmel i el- og varmforsyningslovene.

[...]

*Vejledning af 16. februar 2001 om kommunernes mellemværender med de kommunale forsyningsvirksomheder*

Af vejledningen af 16. februar 2001 om kommunernes mellemværender med de kommunale forsyningsvirksomheder fremgår bl.a. følgende: "Bestemmelsen i bekendtgørelsens § 2, stk. 1, indebærer, at kommunens gæld til og tilgodehavende hos de kommunale forsyningsvirksomheder fra og med 1992 skal forrentes med en årlig rente svarende til markedsrenten. Der er ikke i bekendtgørelsen indsat nærmere bestemmelser for opgørelse af markedsrenten. Det skyldes et ønske om at sikre kommunerne en adgang til at tilpasse forrentningen af deres mellemværende med forsyningsvirksomhederne til de lokale forhold. Kommunerne kan således have forhandlet sig frem til forskellige forrentningsaftaler med deres pengeinstitutter, hvilke kan lægges til grund for opgørelse af markedsrenten. Alternativt kan som retningsgivende for markedsrenten peges på den gennemsnitlige effektive 10-årige statsobligationsrente som denne opgøres af Nationalbanken.

#### 4. Særlige forhold

Reglerne i bekendtgørelsen gælder ikke i tilfælde, hvor andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

[...]”

Vejledningen indeholder desuden beskrivelse af de områder, hvor der findes særlige bestemmelser, der hjemler undtagelser til reglen om forrentning. Dette gælder således varmforsyningsområdet, hvor der er mulighed for at yde indeksregulerede realkreditlån, vandforsyningsområdet, hvor kommunerne har mulighed for at yde støtte til kommunale vandforsyningsanlæg, renovationsområdet, hvor kommunalbestyrelsen kan beslutte om området skal være gebyr- eller skattefinansieret, og endelig elforsyningsområdet, der med lov nr. 375 af 2. juni 1999 ikke længere er omfattet af det kommunale hvile-i-sig-selv princip.

Det er som nævnt det kommunale tilsyn, der skal vurdere, om en fastsat forrentning er i overensstemmelse med markedsrenten. Før

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 26 af 38

1. januar 2004 varetoges tilsynet med Københavns Kommune af Indenrigs- og Sundhedsministeriet, og efter denne dato varetages tilsynet af statsamtmanden for Københavns Amt. Adgangen til at meddele dispensation til en forrentning, der afviger fra markedsrenten, er ved bekendtgørelsen henlagt til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

[...]

Det fremgår af Energitilsynets afgørelse af 26. november 2002 samt Energitilsynets notat af 25. november 2002, at Energitilsynet betragter forsyningsvirksomhedernes gæld til Københavns Kommune som fremmedkapital. Baggrunden for dette er efter det anførte bl.a., at lånebehovet ved en kommunal forsyningsvirksomhed tilgodeses af kommunen.

[...]

Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriet opfattelse, at en forsyningsvirksomheds gæld til en kommune ikke kan betragtes som fremmedkapital.

Det bemærkes i den forbindelse, at der ikke er tale om et egentligt låneforhold mellem kommunen og forsyningsvirksomheden, da der er tale om samme juridiske enhed. De kommunale forsyningsvirksomheder er således en del af den kommunale forvaltning. Virksomhederne er undergivet kommunalbestyrelsens beslutningskompetence og administreres af kommunerne. Budgetter og regnskaber for forsyningsvirksomhederne indgår i de kommunale budgetter og regnskaber. Forsyningsvirksomhedernes økonomi indgår dermed som en del af kommunens budget og regnskab, men der foretages løbende en registrering af kommunens udlæg eller nettoindtægt fra den kommunale forsyningsvirksomhed, og der foretages ud fra dette som minimum en årlig opgørelse af kommunens akkumulerede gæld eller tilgodehavende vedrørende forsyningsvirksomheden.

Kommunens mellemværende med en forsyningsvirksomhed er således ikke fysisk adskilt fra kommunens øvrige økonomi. Der er derimod tale om en regnskabsteknisk adskillelse, der afgrænses ved hjælp af funktioner i "Budget- og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner".

[...]

Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at forrentningen af kommunernes mellemværender med de kommunale forsyningsvirksomheder skal vurderes efter bekendtgørelse nr. 1176, der er udstedt med hjemmel i styrelseslovens § 55, stk. 2. Det er herefter den kommunale tilsynsmyndighed, der skal vurdere, om en given fastsat forrentning af en kommunens mellemværende med kommunale forsyningsvirksomheder er i overens-

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 27 af 38

stemmelse med markedsrenten. Dette gælder dog ikke, hvis andet er særligt hjemlet i lovgivningen.

For så vidt angår el-forsyningsområdet, der ikke er omfattet af det kommunale hvile-i-sig-selv princip, gælder det, at forrentningen er særligt reguleret i lov om elforsyning. Det følger af denne lov, at kommunernes mellemværende med netvirksomheder skal forrentes svarende til markedsrenten. Denne særlige regulering var baggrunden for, at ministeriet i brevet af 4. juni 2002 henviste spørgsmålet om forrentningen af elforsynings gæld til Københavns Kommune (ca. 700 mio. kr.) til nærmere afgørelse i Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Som anført i ministeriets brev af 18. juli 1991 til Energiministeriet var det efter en gennemgang af særlovgivning vedrørende forsyningsvirksomhederne ministeriets opfattelse, at regelsættet vedrørende varme-, gas- og elforsyningen ikke indeholdt bestemmelser, der var til hinder for gennemførelsen af rentereglen. Hvis der bortses fra elforsyningsområdet, der siden er blevet liberaliseret og nu er reguleret særskilt i lov om elforsyning, er det fortsat Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at regelsættet vedrørende varme- og gasforsyningen ikke indeholder bestemmelser, der konkret regulerer spørgsmålet om forrentning af mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder på de givne områder.

Det må i den forbindelse understreges, at Energiministeriet ikke havde bemærkninger til bl.a. den foreslåede renteregel.

Af vejledningen om kommunernes mellemværende med de kommunale forsyningsvirksomheder fremgår det, at der ikke er fastsat nærmere bestemmelser om opgørelse af markedsrenten. Det fremgår tillige, at dette skyldes et ønske om at tilpasse forrentningen af mellemværendet til lokale forhold. Dette viser efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at kommunerne må levnes en vis skønsmargin ved fastsættelsen af forrentning af mellemværendet og at tilsynsmyndighedens vurdering af, om en fastsat forrentning er i overensstemmelse med markedsrenten må være fleksibel.

Det er endvidere ministeriets opfattelse, at varmemeforsyningsloven ikke regulerer forrentningen af kommunernes mellemværender med kommunale forsyningsvirksomheder på varmemeforsyningsområdet. Det bemærkes i denne forbindelse, at ministeriet finder, at kommunernes mellemværende med forsyningsvirksomhederne er at betragte som et særskilt begreb, som ikke kan karakteriseres som eller sidestilles med fremmedkapital.

Det er på den baggrund ministeriets opfattelse, at den del af Københavns Kommunes mellemværende med forsyningsvirksomhe-

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 28 af 38

derne, der vedrører varmforsyningen er omfattet af bekendtgørelse nr. 1176. En endelig vurdering af spørgsmålet om, hvorvidt varmforsyningsloven indeholder bestemmelser, der regulerer forrentning af kommunernes mellemværender med kommunale forsyningsvirksomheder, henhører dog under Økonomi- og Erhvervsministeriets område.

Det skal endvidere bemærkes, at den af Energitilsynet nævnte sag i brev af 3. februar 2003, hvorefter Gas- og Varmeprisudvalget har taget stilling til en henvendelse fra Københavns Kommune om rente af saldoen på mellemregningskontoen mellem kommunen og kommunal forsyningsvirksomhed omfattet af varmforsyningsloven, ses at være afgjort i 1983 - dvs. før hjemlen til regulering af kommunernes mellemværende med kommunale forsyningsvirksomheder blev indført.

Det skal endelig fremhæves, at ministeriet ikke er bekendt med, at der tidligere har været rejst tvivl om, at forrentning af kommunernes mellemværender med varmforsyningsvirksomhederne reguleres efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets regler herom.

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 29 af 38

Ved brev af 14. juli 2004 kom Energitilsynet med bemærkninger til Indenrigs- og Sundhedsministeriets baggrunds notat. Af brevet frem går det:

"[...]

Tidligere har Gas- og Varmeprisudvalget valgt at sidestille renter af relevante kommunale mellemregningskonti med forrentning af fremmedkapital, nu finansieringsudgifter ved fremmedkapital, jf. varmforsyningsloven § 20, stk. 1, således at kommunale fjernvarme- og gasforsyninger umiddelbart kunne indregne renterne af de relevante kommunale udlæg i fjernvarme- og gaspriserne.

Varmeforsyningslovens § 20 stk. 1, er udtømmende, og den indbragte afgørelse fortsætter således det af Gas- og Varmeprisudvalget tidligere valgte princip.

Energitilsynet bemærker, at det af Indenrigs- og Sundhedsministeriets baggrundsnotat af 2. juli 2004 fremgår, at vejledningen om kommunernes mellemværender med de kommunale forsyningsvirksomheder fortsat indeholder en bestemmelse om, at reglerne i bekendtgørelsen ikke gælder i tilfælde, hvor andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

Energitilsynet skal pege på, at det i § 1 i lov nr. 939 af 27. december 1991 om gebyrer og morarenter vedrørende visse ydelser, der opkræves eller inddrives af amtskommuner og kommuner, er bestemt, at loven finder anvendelse, hvis andet ikke er bestemt ved eller i henhold til lov.

Energitilsynet skal ikke forholde sig til spørgsmål om retsvirkningen af det nævnte i vejledningen om kommunernes mellemvæ-

render med de kommunale forsyningsvirksomheder, men henlede opmærksomheden på, at Energiklagenævnet har stadfæstet flere afgørelser vedrørende tilsynets beføjelse til at gribe ind over for urimelige gebyrer hos kommunale forsyninger.

Energitilsynet understreger, at tilsynet i den indbragte afgørelse forholder sig til renteniveauet, jf. varmforsyningslovens § 21, stk. 4, og ikke det aftalemæssige grundlag.”

Ved brev af 6. september 2004 fremkom Advokat Jesper Fabricius med bemærkninger til Indenrigs- og Sundhedsministeriets baggrundsnotat samt Energitilsynets brev af 14. juli 2004.

Advokat Jesper Fabricius erklærer sig enig med den af Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse som udtrykt i baggrundsnotat af 2. juli 2004.

Advokaten mener ikke, at der er noget rimeligt grundlag for at sidestille spørgsmålet om hjemmel til fastsættelse af forrentning med spørgsmålet om hjemmel til indgreb over for urimelige gebyrer som Energitilsynet gjorde i sit brev af 14. juli 2004, da varmforsyningsloven indeholder en hjemmel til at gribe ind over for en forsyningsvirksomhed for så vidt angår dennes tariffer og betingelser over for senere omsætningsled.

Advokaten finder, at der i den konkrete sag ikke er tale om tariffer eller betingelser over for senere led i omsætningskæden, men derimod om en intern forrentning mellem kommunen og den kommunen tilknyttede varmforsyning.

### **Energiklagenævnets praksis**

I sagen om DONG og Gasgruppen, Energiklagenævnets afgørelse af 25. august 2003 j.nr. 31-2 og 31-3, fandt Energitilsynet, at de budgetterede indtægter for 2001 hidrørende hhv. fra transportbetaling og fra betaling for nødfor- syning ved adgang til selskabets transportsystem fandtes at overstige en be- regnet ramme for rimelige omkostninger forbundet med selskabets virksom- hed i 2001, herunder omkostninger forbundet med en rimelig forrentning af den i selskabet investerede kapital, med 14 % resp. 6 %.

Da naturgasforsyningsloven for transmissionsvirksomhed ikke havde institu- eret et indtægtsrammesystem som for naturgasdistributionsselskaberne og for net- og transmissionsvirksomheder på elområdet, fandt nævnet, at det i denne sag påkrævede tilsyn med DONG's transmissionstariffer skulle ske ved en rimelighedsvurdering, som ifølge sagens natur ikke alene bestod i konsta- teringen af, om en enkelt af tilsynet beregnet ramme overskrides af de af DONG budgetterede indtægter. Det syntes naturligt, at en tilsynsmyndighed ved anvendelse af en almindelig indgrebsbeføjelse er mere begrænset i dets

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 30 af 38

skønsudøvelse, end hvor myndigheden er tillagt egentlige godkendelsesbeføjelser eller mulighed for at udmelde indtægtsrammer.

Energiklagenævnet fandt herefter tilsynets beregning metodisk mindre tilfredsstillende set i forhold til lovgrundlaget for pristilsynet med naturgas-transmissionsvirksomheder. Nævnet hjemviste sagen, så Energitilsynet kunne foretage en ny bedømmelse af DONG's anmeldte tariffer i lyset af Energiklagenævnets bemærkninger.

I en anden sag for Energiklagenævnet om Sydkraft Varmes anmeldte varmepriser (Energiklagenævnets afgørelse af 16. november 2004, j.nr. 21-262), havde Energitilsynet pålagt selskabet at nedsætte forrentningen af selskabets finansieringsudgifter ved fremmedkapital fra 6,5% p.a. til 4,8 % p.a..

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Nævnet bemærkede, at koncerninterne lån måtte sidestilles med anden tilvejebringelse af fremmedkapital. Finansieringsudgifterne kunne derfor indregnes i varmeprisen.

Side 31 af 38

Dernæst bemærkede nævnet, at tilsynet ved bedømmelse af den konkrete rentesats på 6,5% havde draget paralleller til den maksimale forrentnings-sats, der fastsættes ved beregning af elnetvirksomhedernes indtægtsrammer. Denne forrentningssats blev fastsat som den af Danmarks Statistik opgjorte gennemsnitlige rente for 2003 for 10-årige statsobligationer på 4,3 % p.a. Hertil havde tilsynet lagt et markedsrisikotillæg på 0,5% p.a.

Nævnet fandt, at der efter varmemforsyningsloven skulle foretages en konkret vurdering af, hvorvidt en rentesats er en nødvendig omkostning ved fremmedfinansiering. En sådan rimelighedsvurdering kunne, ifølge nævnet, ikke indskrænke sig til en konstatering af, at nogle rammer som tilsynet af praktiske grunde anvendte, var overskredet.

Herefter fandt nævnet, at man ved fastsættelsen af de nødvendige omkostninger ved finansiering af fremmedkapital ikke kunne begrænse sig til en sammenligning med renten for 10-årige statsobligationer, samt at fastlæggelsen af et markedsrisikotillæg måtte afgøres ved et konkret skøn.

Eftersom tilsynet ikke havde påvist, at den anvendte sats på 0,5 % var rimelig i den konkrete sag, eller at der forelå sådanne omstændigheder, at en rente på 6,5% p.a. skulle være urimelig efter varmemforsyningsloven, ophævede nævnet tilsynets afgørelse.

### **Retsgrundlaget**

I elforsyningsloven – lov nr. 375 af 2. juni 1999 om elforsyning med senere ændringer – hedder det bl.a.:

”§ 69, stk. 1. Priserne for ydelser fra de kollektive elforsyningsvirksomheder fastsættes under hensyntagen til virksomhedernes omkostninger til indkøb af energi, lønninger, tjenesteydelser, administration, vedligeholdelse, andre driftsomkostninger og afskrivninger samt forrentning af kapital. Ved fastsættelsen af priserne tages desuden hensyn til udgifter, som afholdes som følge af, at virksomhederne hæfter for gældsforpligtelser i medfør af § 46, stk. 3, eller for andre elforsyningsvirksomheders gældsforpligtelser stiftet inden lovens ikrafttræden.

§ 70, stk. 1. Priser for net- og transmissionsvirksomhedernes ydelser fastsættes i overensstemmelse med de i stk. 2 nævnte indtægtsrammer. Rammerne fastsættes med henblik på dækning af de i § 69 nævnte omkostninger ved en effektiv drift af virksomheden.

Stk. 2. Miljø- og energiministeren fastsætter regler om generelle indtægtsrammer for alle berørte virksomheder for et nærmere angivet antal år. Inden for de nævnte rammer fastsætter Energitilsynet årligt en indtægtsramme for hver af de berørte virksomheder.

§ 77, stk. 1. Hvis Energitilsynet finder, at priser og leveringsbetingelser må anses for at være i strid med bestemmelserne i denne lov, kan tilsynet give pålæg om ændring af priser og betingelser.”

Fra bekendtgørelse nr. 944 af 29. oktober 2001 om indtægtsrammer og åbningsbalancer for netvirksomheder og transmissionsvirksomheder m.v. med senere ændringer citeres:

” § 21, stk. 1. Indtægtsrammen for hvert af årene 2002 og 2003 fastsættes som summen af nedenstående størrelser:

1) Driftsomkostningerne vedrørende netaktiviteter i henhold til virksomhedens reguleringsmæssige regnskab for år 2000. Ved opgørelse af driftsomkostningerne ses bort fra eventuelle driftsførte indtægter og udgifter ved køb eller salg af aktiver. Der ses bort fra eventuel overdækning eller underdækning fra tidligere år. Efter at de nedenfor i litra a-r nævnte omkostninger er fratrasket, reduceres beløbet under hensyn til det generelle effektiviseringskrav for år 2001, jf. § 32, stk. 1, med 3%, og korrigeres for pris- og lønudvikling på grundlag af indekset i bilag 1:

a) Afskrivninger.

b) Finansielle udgifter.

[...]

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 32 af 38

§ 26, stk. 1. Energitilsynet fastsætter et maksimum for den forrentningssats, der for en virksomhed med en soliditet på 40% eller derunder kan indregnes i indtægtsrammen bl.a. under hensyn til risikoforholdene og forrentningsniveauet i sammenlignelige brancher.

[...]

§ 41, stk. 1. Faktiske omkostninger til ydelser til afvikling af gæld vedrørende tjenestemandspensionsforpligtelser optjent inden den 31. december 1999, som er optaget i den i henhold til kapitel 12 opgjorte åbningsbalance, jf. § 53, stk. 2, kan indregnes i indtægtsrammerne.

Stk. 2 afviklingen af gælden sker over en periode, som godkendes af Energitilsynet. Den årlige tilbagebetaling af gælden kan maksimalt svare til 1,0 øre pr. transporteret kWh. Den årlige tilbagebetaling kan dog uanset bestemmelsen i 2. pkt. fastsættes således, at gælden er fuldstændig afviklet den 31. december 2007.

§ 53, Stk. 2. I virksomheder, herunder virksomheder som drives som led i den kommunale forvaltning, med forpligtelser over for en kommune som følge af kommunens betaling af tjenestemandspension optjent inden den 31. december 1999, hvortil der ikke er hensat midler, optages den aktuarmæssigt opgjorte forpligtelse som gæld til kommunen i åbningsbalancen.”

Fra lovbekendtgørelse nr. 810 af 28. oktober 1999 om kommunernes styrelse, der var gældende på tidspunktet for tvistens opståen (nu § 1 og § 58 i lovbekendtgørelse nr. 968 af 2. december 2003), hedder det:

”§ 1. Loven gælder for amtskommuner og alle øvrige kommuner (primærkommuner).

Stk. 2. Lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i den kommunale styrelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

§ 55 Stk. 2, Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder.”

Fra bekendtgørelse nr. 1176 af 15. december 2000 om kommunernes mellemværende med de kommunale forsyningsvirksomheder, som har hjemmel i kommunestyrelsesloven § 55, stk. 2 (nu § 58, stk. 2), citeres:

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 33 af 38

”§ 2. Kommunens gæld til og tilgodehavender hos de kommunale forsyningsvirksomheder i det enkelte regnskabsår forrentes med en årlig rente svarende til markedsrenten.

Stk. 2. Forrentningen beregnes på grundlag af mellemværenderne med de kommunale forsyningsvirksomheder på hver af funktionerne 9.30, 9.31, 9.33 og 9.34 samt funktion 9.35, gruppering 01, i »Budget- og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner«.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan meddele tilladelse til at foretage forrentning med en årlig rente, der afviger fra markedsrenten, når særlige forhold taler herfor.”

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Fra varmemforsyningsloven - lov nr. 772 af 24. juli 2000 om varmemforsyning med senere ændringer citeres:

Side 34 af 38

”§ 20, stk. 1. Inden for de i § 20 a nævnte indtægtsrammer kan kollektive varmemforsyningsanlæg, industrivirksomheder, kraftvarmeværker med en eleffekt over 25 MW samt geotermiske anlæg m.v. i priserne for levering til det indenlandske marked af opvarmet vand, damp eller gas bortset fra naturgas indregne nødvendige udgifter til energi, lønninger og andre driftsomkostninger, efterforskning, administration og salg, omkostninger som følge af pålagte offentlige forpligtelser samt finansieringsudgifter ved fremmedkapital og underskud fra tidligere perioder opstået i forbindelse med etablering og væsentlig udbygning af forsyningsssystemerne, jf. dog § 20 a, stk. 7, og § 20 b.

§ 21, Stk. 4. Finder Energitilsynet, at tariffer, omkostningsfordeling eller andre betingelser er urimelige eller i strid med bestemmelserne i §§ 20, 20 a eller 20 b eller regler udstedt i henhold til loven, giver tilsynet, såfremt forholdet ikke gennem forhandling kan bringes til ophør, pålæg om ændring af tariffer, omkostningsfordeling eller betingelser”

### **Energiklagenævnets bemærkninger**

De problemer, som denne sag rejser om Energitilsynets kompetence og om den højst tilladelige rente, som kan overvæltet på el- og varmebrugerne, skal afgøres efter både elforsyningsloven og varmemforsyningsloven.

### **1**

Energiklagenævnet skal indledningsvis bemærke, at det fremgår af Indenrigs- og sundhedsministeriets brev af 4. juni 2002, at det alene var spørgsmålet om hvorvidt Borgerrepræsentationen kunne beslutte rentesatsen for Elforsy-

nings gæld til kommunen som følge af historiske pensionsforpligtelser, der blev oversendt til Økonomi- og Erhvervsministeriet. Det burde derfor være fremgået af Energitilsynets sagsfremstilling, at Energitilsynet ville tage stilling til, om den af Københavns Kommune fastsatte rente, for den del af mellemværendet der ikke vedrørte pensionsforpligtelser, svarede til markedsrenten, således at Københavns Kommune havde mulighed for at fremkomme med bemærkninger hertil.

Uanset denne mangel finder Nævnet, at Energitilsynet ved brev af 14. november 2002 har foretaget høring af Københavns Kommune efter forvaltningsloven § 19.

## **2**

Der er for Energiklagenævnet utvivlsomt, at kommuner kan drive forsyningsvirksomhed, og at disse er omfattet af elforsynings- og varmforsyningsloven. Energitilsynets og Energiklagenævnets faste praksis har stedse lagt dette til grund.

Elforsyningsloven § 69 regulerer forrentning af kapital, som kan væltes over på elbrugerne. Loftet for denne overvæltning reguleres af elforsyningsloven, hvorfor Energitilsynet med føje har antaget, at tilsynet kan tage stilling til, hvorvidt forrentningen fra elforsyningen til Københavns Kommune er højere end den til prisberegningen tilladelige rente, jf. elforsyningslovens § 77, stk. 1.

Energiklagenævnet bemærker, at de kommunale forsyningsvirksomheder, hvad angår varme- og bygasforsyning, er omfattet af det kommunale hvile-i-sig-selv princip, hvorefter virksomhedernes udgifter skal finansieres over taksterne sådan, at de over en årrække balancerer, og således at der sker en adskillelse fra det skattefinansierede område af kommunernes virksomhed.

Det fremgår af sagen, at da Københavns Kommunes forsyningsvirksomheden er en del af den kommunale forvaltning, kan forsyningen ikke selvstændigt optage eksterne lån til finansiering af drift eller anlægsvirksomhed. Forsyningsvirksomhederne får således dækket deres nettofinansieringsudgifter af kommunekassen.

Skal de kommunale forsyningsvirksomheder kunne indregne omkostningerne til forrentning af deres mellemværende med kommunen i priserne for levering i overensstemmelse med hvile-i-sig-selv princippet, må omkostninger til forrentning være nødvendige, jf. varmforsyningsloven § 20, stk. 1. Nævnet bemærker, at opregningen af omkostninger i varmforsyningslovens § 20, stk. 1, er udtømmende.

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 35 af 38

Nævnet finder, at mellemværendet ved beregninger iht. elforsyningsloven og varmemforsyningsloven nødvendigvis må sidestilles med fremmedkapital. Finansieringsudgifterne bliver da en omkostning, der kan indregnes i varmepriisen inden for de rammer, som disse love angiver.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har anført, at der ikke er tale om et egentligt låneforhold mellem de kommunale forsyningsvirksomheder og Kommunen.

Nævnet bemærker, at elforsyningsloven og varmemforsyningsloven ikke medfører nogen ændring i de kommunale regnskabsregler, men at regnskabsregler og regnskabsmæssig placering omvendt ikke kan være afgørende for rimeligheden af priser efter elforsyningsloven og varmemforsyningsloven.

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Nævnet fremhæver samtidig, at elforsyningsloven og varmemforsyningsloven behandler alle forsyningsvirksomheder ens uanset ejerskabet, og at dette altid har været et centralt led i lovene, idet væsentlige dele af el-, gas- og varmeselskaberne er eller var i offentligt eje.

Side 36 af 38

Formålet med det rimelighedstilsyn, der foretages efter elforsyningsloven og varmemforsyningsloven, er at hindre, at urimelige renteudgifter indregnes i priserne og dermed overvæltes på el- og varmebrugerne eller grupper heraf. Disse beskyttelseshensyn er ifølge sagens natur de samme, hvad enten el- eller varmevirksomheden er led i en koncern eller en kommune, eller er en enkeltstående virksomhed. Det samme gælder lovens regler om anmeldelse af priser m.v. til Energitilsynet.

Derimod anfægter Energitilsynets afgørelse om tilladelig forrentning efter elforsyningsloven eller varmemforsyningsloven ikke gyldigheden af forrentning, der fastsættes under den kommunale styrelseslovs § 55, stk. 2, eller under låneaftaler. Der er derfor ingen konflikt mellem de to regelsæt.

Nævnet bemærker endelig, at de gennemsigtighedshensyn, som § 55, stk. 2, i den kommunale styrelseslov også søger at fremme, ikke står i nogen modstrid med gennemsigtighedshensyn under elforsyningsloven og varmemforsyningsloven.

### **3**

Det følger af elforsyningsloven § 70, at priser for net- og transmissionsvirksomhedernes ydelser fastsættes i overensstemmelse med de i § 70, stk. 2, nævnte indtægtsrammer. Rammerne fastsættes med henblik på dækning af de i § 69 nævnte omkostninger. Energitilsynet påser, at en virksomheds renten ikke overskrider den maksimale fastsatte forrentningsprocent for det pågældende år.

Varmeforsyningsloven sikrer, at forsyningsselskaberne ved indregningen af selskabernes omkostninger i varmeprisen kun indregner de nødvendige omkostninger. Efter varmforsyningsloven § 21, stk. 4, kan Energitilsynet således gribe ind, hvis tariffer, omkostningsfordeling eller andre betingelser er urimelige efter varmforsyningsloven, og forholdet ikke kan bringes til ophør gennem forhandling. Nævnet fremhæver, at dette gælder, uanset om renten måtte være fastsat ved aftale med tredjemand.

Det fremgår af sagen, at Energitilsynets begrundelse for at forudsætte en væsentlig lavere rent end 7% p.a. til beregning af rente af mellemregningskontoen til indregning i de budgetterede priser på varme og gas er, at tilsynet har fastsat en maksimale forrentningsprocent for egenkapitalen på 7 efter reglerne i indtægtsrammebekendtgørelsen. Tilsynet har endvidere henvist til, at markedsrenten, som virksomheder med samme kreditværdig som den kommunal fjernvarmforsyning kan opnå på eksterne lån af samme størrelse, må anses at være væsentlig lavere.

Hjemmel i varmforsyningslovens § 20a til at udmelde indtægtsrammer er ikke benyttet. Der skal derfor foretages en konkret vurdering af, hvorvidt en rentesats er en nødvendig omkostning, der kan indgå i priser og tariffer, jf. varmforsyningsloven § 21, stk. 4.

Nævnet finder, at en rimelighedsvurdering efter elforsyningsloven og varmforsyningsloven ikke kan indskrænke sig til en konstatering af, at nogle rammer, som tilsynet af praktiske grunde anvender, er overskredet. Nævnet vil endvidere fremhæve sin hidtidige praksis om, at en tilsynsmyndighed ved anvendelse af en almindelig indgrebsbeføjelse er mere begrænset i sin skønsudøvelse, end hvor myndigheden er tillagt egentlige godkendelsesbeføjelser eller mulighed for at udmelde indtægtsrammer.

Som sagen er forelagt nævnet, tager nævnet således ej heller stilling til Københavns Kommunes oplysninger om, at mellemværende er forrentet som en 30-årig realkreditobligation, om betydningen af en mulig efterregulering, eller om mellemværendet skal sammenlignes med et fast eller variabelt forrentet lån. Betydningen heraf bør behandles af Energitilsynet som første instans.

Nævnet er dog enig med Energitilsynet i, at en virksomhed som den her foreliggende ikke uden videre kan anvende den efter indtægtsrammerne højst tilladte rente. Til brug for Energitilsynets behandling af forrentningen af mellemværende for varme- og bygasforsyningen finder nævnet, at tilsynet bør undersøge, til hvilken rente Københavns Kommune i perioden har optaget eksterne lån. Derved vil det kunne belyses, om der kan foreligge en kryds-

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 37 af 38

subsidiering fra el- og varmebrugerne til formål, der efter el- og varmemforsyningslovene er priserne uvedkommende.

Nævnet tiltræder også de almindelige retningslinier, som tilsynet har opstillet i afgørelsens punkt 56 og 57.

Nævnet finder, Energitilsynets bedømmelse af renten for det kommunale mellemværende vedrørende varme- og bygasforsyningen bør genoptages i lyset af ovenstående bemærkninger, og at sagen bør hjemvises med sigte herpå.

#### **Energiklagenævnets afgørelse**

For så vidt angår afgørelsens punkt vedrørende forrentningen af mellemværende for varme- og bygasforsyningen hjemvises Energitilsynets afgørelse af 25. november 2002 til fornyet behandling. I øvrigt stadfæstes afgørelsen.

Afgørelsen er truffet efter § 26, stk. 1, i lov om varmemforsyning, jf. bekendtgørelse nr. 772 af 24. juli 2000 af lov om varmeforsyning og § 89 i lov om elforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 151 af 10. marts 2003 med senere ændringer.

Sagen har været behandlet på Energiklagenævnets møde den 9. december 2004.

Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Afgørelsen er sendt til Københavns Kommune, v/advokat Jesper Fabricius, Energitilsynet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

P. N. V.

Christen Boye Jacobsen  
Nævnnsformand

/ Birgitta Sander Olsen  
Fuldmægtig

**10. december 2004**

J.nr.: 21-92

Eksp.nr.: 17739

BSO

Side 38 af 38